

HOMILIE HOOGFEEST HEILIGE KERSTNACHT: NACHTMIS 2017

De kerstnacht is geen nacht zoals zovele andere nachten. Zovele dichters en schrijvers hebben deze nacht bezongen. Onze nationale dichter Joost van den Vondel dichtte in zijn bekende toneelstuk 'de Geysbrecht van Aemstel:

*"O Kerstnacht, schooner dan de daegen,
Hoe kan Herodes 't licht verdraegen,
Dat in uw duisternisse blinckt,
En wort geviert en aengebden?"*

En recentelijk dichtte Ida Gerhardt:

*"Gods liefde op aarde neergedaald
ligt in een stal op stro te slapen.*

De stille herders van de schapen

Zij hebben het alom verhaald." (Verzamelde Gedichten, p. 356)

De gebeurtenissen van die bijzondere nacht staan opgetekend in het kerstverhaal, dat door de eeuwen heen is overgeleverd en doorgegeven. Sinds Franciscus van Assisi eens een grot in Greccio als kerststal inrichtte, is een ware hausse ontstaan van kerstallen over de hele wereld die dat bijzondere gebeuren willen uitbeelden. Kerststallen in alle soorten en maten en expressies.

En ook wij op onze beurt vertellen het kerstverhaal aan elkaar verder en we vieren het, op deze heilige avond. Het laat mensen niet los. Op zovele plaatsen zijn in de afgelopen week kerstvieringen geweest. Zelfs bedrijven en verenigingen en scholen laten dit feest niet voorbij gaan. Met zorg en aandacht wordt de kerstgedachte uitgesproken van het kind, dat Gods Zoon is. Er wordt gesproken van dat diepe verlangen naar vrede, dat de engelen uitzongen met de woorden: Vrede op aarde voor alle mensen van goede wil. Want, het weerloze Kind in de kribbe, wiens geboorte de engelen wereldkundig maakten, is de glimlach van God. God leeft, Hij heeft zich het lot van ons mensen aangetrokken. God is niet op afstand gebleven, maar Hij is binnengetreden in onze geschiedenis. God is mens geworden. God blijft niet langer een bloedloos begrip, een vage gedachte. Neen, Hij is ons rakelings nabij gekomen. Sinds Hij mens geworden in Jezus, bestaat er ook geen enkele menselijke situatie meer die ver van God zou zijn.

Het zou jammer zijn als de viering van deze stille, heilige nacht een korte jaarlijkse idylle zou blijven, een vrome droom die weinig of niets met onze alledaagse realiteit van doen zou hebben. Want ons leven van alledag ziet er welbeschouwd niet zo rooskleurig uit. Mensen voelen zich vaak niet veilig meer. Geweld komt steeds dichterbij. "Wie is er nog te vertrouwen?" vragen we ons angstig af. Kan het nooit vrede worden?

Of: Voelen we ons nog verantwoordelijk voor elkaar? "Ben ik soms mijn broeders hoeder?" vroeg Kaïn zich op een van de eerste bladzijden van de bijbel al af. Hij schoof zijn verantwoordelijkheid af.

In deze dagen van samenzijn kunnen heel wat mensen nergens terecht en moeten de dagen in eenzaamheid doorbrengen. We praten meestal onszelf goed met het excuus dat we ons toch niet voor de nood van iedereen verantwoordelijk hoeven te voelen. Maar toch, het is onze christelijke plicht om om te zien naar elkaar.

Het kerstverhaal is verder een verhaal dat door de eeuwen heen zo vaak tot actualiteit geworden is. Zo vaak zijn mensen verdreven van huis en haard door een van machtshonger dronken tiran zoals keizer Augustus. Deze keizer wilde wel eens weten, hoeveel mensen er in zijn rijk woonden om vervolgens belasting van hen te heffen om zijn legers te bekostigen. Mensen tellen voor hem niet. Een mensleven heeft geen waarde. Eerbied voor mensen is hem vreemd. Daarom moesten Jozef en de hoogzwangere Maria op weg naar

Bethlehem, een tocht van meerdere dagen. Daar aangekomen konden ze nergens overnachten. In alle nood was er alleen het onderdak van een stal. Augustus had geen eerbied voor mensen. Alleen het eigen ik en zijn macht hadden voor hem waarde.

Maar ook in onze dagen lijkt een woord als eerbied voor de medemens langzamerhand uit onze taal weg te glippen. De oorzaak daarvan ligt dieper dan het gewone fatsoen. Zij is namelijk van geestelijke aard. Wij dreigen de ziel van onze humane-christelijke beschaving te verliezen: dat is het geloof in "de genade van God, bron van heil voor alle mensen". Eerbied voor God is ook het fundament onder de eerbied voor die ander die mijn naaste is. Gaat het geloof in onze gemeenschappelijke hemelse Vader verloren, dan raken we verweesd en voelen wij ons ook niet langer meer gebonden aan elkaar, als broeders en zusters van elkaar! Ja zelfs maakt zich dan een gevoel van absurditeit en zinloosheid breed, als er dat besef niet meer is dat we kinderen van God zijn en dat daarom ieder mensenleven de moeite waard is. De 'voltooid leven'-discussie is daarvan het symptoom. Volgens velen zou het leven altijd genieten moeten betekenen. Maar helaas is het leven niet volmaakt en is ook gebroken. Christelijke deugden als offerbereidheid en jezelf wegcijferen voor een ander, worden dan gezien als jezelf tekort doen. Blijkbaar lijken we zonder het geloof in God het leven niet meer aan te kunnen en willen sommigen van het leven af.

Maar Maria, Jozef en het kind vertellen een ander verhaal. Het is het verhaal over God, die liefde is en daarom mens werd en bovendien de gedaante aannam van een weerloos kind. Een kind heeft geen macht. Een kind is afhankelijk. Een kind kan niets afdwingen. God daalde af in onze verlorenheid, die we uit onszelf niet kunnen opheffen. Sinds Bethlehem mogen we geloven in een God die kwetsbaar durft te zijn zoals wij kwetsbaar zijn. Voor velen is dat moeilijk. Men wil een machtige God, die de spierballentaal spreekt, maar onze God spreekt de taal van de tederheid. In dit kind zegt God: "Ik kom naast je staan. Hoe kwetsbaar je ook bent, ik wil even kwetsbaar zijn. Hoe machteloos je ook bent, ik wil even machteloos zijn." En later aan het kruis voelt dit kind mee met allen die een kruis te dragen hebben of het leven als een kruis ervaren. Tot hen zegt dit kind: "Ik draag het kruis met je mee. Ik help je om vol te houden."

Daarom wordt het hoog tijd dat wij opnieuw de liefde van Christus herontdekken. Deze zet ons weer op het spoor van God; en bindt ons aan elkaar in een band van saamhorigheid, in onderlinge zorg en in mededogen.

Het is mijn Kerstwens dat wij Christus, "de genade van God, bron van heil voor alle mensen" weer in ons hart gaan dragen en ons daardoor ook voor elkaar verantwoordelijk voelen; ja, het ook aandurven zijn Boodschap vol vreugde uit te dragen naar onze samenleving toe. Gods liefde is op aarde neergedaald.

Een Zalig Kerstfeest. Amen.